INSTYTUT
SPRAW
OBYWATELSKICH

Łódź, 28 września 2020 roku

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

Przedstawiam uwagi Instytutu Spraw Obywatelskich do stanowiska Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność" z dnia 23.IX.2020 nr 157/20 ws. opinii o projekcie nowelizacji ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (dalej iikp, druk senacki nr 177):

Uwagi ogólne

I. Związki zawodowe obejmują swoją działalnością ok. 15% przedsiębiorstw i ten zakres cały czas się kurczy. Związki zawodowe mają ogromne wyzwanie z tym, żeby wyjść poza obszar głównie państwowych i byłych państwowych zakładów pracy. Należy, więc zwrócić uwagę na fakt, że **opinia NSZZ „Solidarność" jest reprezentatywna „dla 15 procent"** i to nie dla sektora prywatnego, gdzie rady mogłyby, gdyby dano im szansę, kształtować współodpowiedzialność pracowników za przedsiębiorstwo, traktowane jako dobro wspólne.

   Dodatkowo, NSZZ Solidarność ani razu nie kwestionuje, że proponowane zmiany ułatwią funkcjonowanie rad pracowników w stanie zagrożenia epidemiologicznego, a to przede wszystkim przyświecało autorom nowelizacji. Zatem, należy przyjąć, że NSZZ „Solidarność" zgadza się z pozytywnym wpływem zmian w uwarunkowaniach, w których rady obecnie się znalazły.

II. Krytyczna ocena funkcjonowania rad pracowników nawet, jeśli prawdziwa, nie odnosi się do przedmiotu nowelizacji, czyli proponowanych zmian, które wymuszają uwarunkowania epidemiologiczne. W tym miejscu należy podkreślić, że projekt nowelizacji obejmuje zmiany ustawy tylko w tych aspektach, które mogą sprzyjać lub hamować rozprzestrzenianie się epidemii i tylko z tej perspektywy powinny być oceniane. Z tej perspektywy NSZZ „Solidarność", jeszcze raz należy to podkreślić, nie zgłasza zastrzeżeń.

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel./fax: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytutsprawobywatelskich.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579

Odwiedź nas na
www.instytutsprawobywatelskich.pl

III. Teza o dysfunkcjonalności propozycji zmian, nie została poparta żadnymi argumentami. Tym niemniej, nawet gdyby ta teza miała jakiekolwiek odbicie w rzeczywistości to należy pamiętać, że na drugiej szali mamy zdrowie i życie pracowników.

IV. Uwaga o zmniejszeniu mandatu (reprezentatywności) rad pracowników jest o tyle chybiona, że za utrzymaniem wysokich wymagań w tym obszarze opowiada się organizacja związkowa, która jest obecna w zaledwie kilkunastu procentach przedsiębiorstw. Komitet założycielski związku zawodowego ma mniejszy mandat do reprezentowania załogi niż rada pracowników wybrana przez 10% załogi.

Uwagi szczegółowe

ad.1 stanowiska NSZZ „Solidarność"

(dot. art.8 ust.1 iikp) Zniesienie wymogu podpisania wniosku przez 10% załogi nie obniża mandatu rady, bowiem będzie ona ustanowiona tylko w przypadku osiągnięcia nie mniejszej frekwencji w głosowaniu. Autorzy stanowiska błędnie zrozumieli tę zmianę, iż oddaje ona inicjatywę powstania rady w ręce pracodawcy. Tymczasem, od pracodawcy nie wymaga się żadnych działań inicjujących.

(dot.art.4 ust.4 iikp) Zmniejszenie progów podpisów pod kandydaturami wynika z chęci ograniczenia ryzyka zarażenia.

ad.2 stanowiska NSZZ „Solidarność"

(art.10 ust.5 iikp) Poziom 10% frekwencji w głosowaniu wynika z rezygnacji zastąpienia wniosku o powołanie rady podpisanej przez 10% pracowników danego zakładu pracy. Można rozważyć podniesienie wymogu frekwencji do poziomu 15% będącego odpowiednikiem wymogu zrzeszania 15% pracowników zakładu pracy przez reprezentatywną, nie ogólnopolską organizacje związkową (patrz art.25^3 ust.1 pkt 2 ustawy o związkach zawodowych; związkowi zawodowemu nie wypada domagać się wyższych wymagań, niż sam spełnia, co w przypadku zakładowej struktury związkowej organizacji ogólnopolskiej wynosi 8%).

(art.10 ust.6) Z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne odrzucić należy sztywną propozycje powtarzania wyborów co 3 mies. Propozycja zmiany nie wyklucza jednak, by na poziomie zakładu pracy podjęto decyzje o przyspieszeniu kolejnego głosowania, jeśli warunki na to pozwolą.

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel./fax: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytutsprawobywatelskich.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579

ad.3 stanowiska NSZZ „Solidarność”

(art.10 ust.1 iikp) Autorzy stanowiska błędnie odczytali propozycje zmiany, która wcale nie zmniejsza autonomii komisji wyborczej w ustanawianiu regulaminu wyborów, a wręcz ją zwiększa. Aktualnie komisja wyborcza nie miała wpływu na kształt regulaminu, albowiem był on ustalany przez pracodawcę z niedoprecyzowaną reprezentacją pracowników (w praktyce narzucany), natomiast po zmianie to komisja będzie kształtować regulamin na bazie p r o j e k t u autorstwa pracodawcy. Tak więc zastrzeżenie jest bezprzedmiotowe.

ad.4 stanowiska NSZZ „Solidarność”

(art.10 ust.2 iikp) Propozycja, by przewodniczącym komisji wyborczej był najstarszy stażem, a nie wiekiem pracownik przedsiębiorstwa wymagałoby wprowadzenia wielu szczegółowych i skomplikowanych regulacji (np. czy do stażu wliczać okres urlopu bezpłatnego czy nie, albo okres pracy jako pracownik młodociany lub jak ocenić staż w przypadku pracy na niepełny etat, zwłaszcza w przypadku osób, którym wymiar etatowy zmieniał się w okresie zatrudnienia itp.). Analogiczne rozwiązanie dotyczące funkcji marszałka seniora w Sejmie i Senacie uwzględnia wiek, a nie staż parlamentarny kandydata. Tak więc propozycja nowelizacji nie odbiega od intencji ustawodawcy.

W ramach autopoprawki inicjatorów projektu nowelizacji można dopuścić, by przewodniczący musiał dysponować biernym prawem wyborczym do rady, co automatycznie eliminuje nowozatrudnionych pracowników.

ad.5 stanowiska NSZZ „Solidarność”

(art.10 ust.8 iikp) Alternatywą dla propozycji rotacji członkostwa w radzie w trakcie kadencji pomiędzy osobami, które otrzymały równą liczbę głosów jest obecne rozwiązanie polegające na przeprowadzeniu dodatkowej tury wyborów w zakładzie pracy, co zwiększa ryzyko zarażenia, a więc sprzeciwiałoby się celowi nowelizacji.

Skoro cały zakład wybierać będzie tylko jedną osobę, osiągnięcia w dodatkowym głosowaniu wymaganego poziomu frekwencji do ważności głosowania będzie bardzo trudne i wstrzyma ukonstytuowanie się rady. Nadto, dodatkowe głosowanie nad obsadzeniem jednego mandatu, o ile regulamin wyborów utrzyma dotychczasowe rozwiązania ustawowe, preferuje kandydata z dużej jednostki organizacyjnej danego przedsiębiorstwa, nawet jeżeli w pierwszej

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel./fax: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytutsprawobywatelskich.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579

turze w skład rady weszła już osoba z tej jednostki. Generalnie, przeprowadzenie dodatkowych wyborów opóźnia ukonstytuowanie się rady nawet o 3 miesiące (a w przypadku nie osiągnięcia frekwencji jeszcze dłużej), co bardziej negatywnie wpływa na jej funkcjonowanie niż wymiana jednego członka w trakcie kadencji.

Zresztą, mówimy o tak mało prawdopodobnym zdarzeniu , że uwagi do lepszego, nawet jeśli niedoskonałego rozwiązania w nowelizacji nie powinny absorbować Izby.

Ewentualnie **w ramach autopoprawki**, celem uniknięcia dodatkowego głosowania w całym przedsiębiorstwie by wybrać jedną osobę, co będzie dezorganizować funkcjonowanie firmy, można przeprowadzić losowanie, który z kandydatów obejmuje mandat członka rady.

Z poważaniem

Rafał Górski
Prezes Zarządu
Instytut Spraw Obywatelskich

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel./fax: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytutsprawobywatelskich.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579